

RP 131/2017 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 och 13 § i lagen om statsrådet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om statsrådet ändras så att utrikesministeriets finska namn ändras från ”ulkoasiainministeriö” till ”ulkoministeriö”. Ministeriets svenska namn ändras inte.

I propositionen föreslås det också att statsrådets allmänna sammanträdes och ministeriets utnämningsrätt klargörs och preciseras vid utnämning till tjänsteförhållande för viss tid, särskilt när det är fråga om en sådan utnämning till tjänsteförhållande för viss tid som enligt vad som föreskrivs någon annanstans i lag eller i förordning ska avgöras av statsrådet. I propositionen föreslås ett klargörande av gällande praxis, där bestämmelser om beslutanderätten i ovan nämnda fall utfärdas genom förordning av statsrådet.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2018.

MOTIVERING

1 Inledning

I den gällande lagen om statsrådet (175/2003) har man samlat de viktigaste bestämmelserna om statsrådets organisation och fördelning av ansvarsområden, om beslut i ärenden och beslutsordning vid statsrådets allmänna sammanträde och vid ministerierna. Lagen utfärdades 2003. Genom den upphävdes lagen om statsrådet som härstammade från 1922.

I 1 § 1 mom. i lagen om statsrådet räknas ministerierna upp vid namn. Dessutom nämns ministerierna vid namn i flera uppgiftsbestämmelser i speciallagstiftningen. Förutom att det på lagnivå finns bestämmelser om ministeriernas uppgifter finns det samlade bestämmelser om ministeriernas ansvarsområden i reglementet för statsrådet (262/2003). I statsrådets förordningar om de olika ministerierna beskrivs ansvarsområdena mera detaljerat.

Enligt nuvarande praxis godkänns vid lagstiftningsprocessen ett namn för ministeriet som beskriver ministeriets centrala ansvarsområde. Ordet ministerium ingår i ministeriernas namn med undantag av statsrådets kansli. De nuvarande ministerierna är: statsrådets kansli, utrikesministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och miljöministeriet.

Ministeriernas namn och ansvarsområden varierar i olika länder eftersom regeringarnas organisation och funktionssätt definieras på olika sätt i olika statliga system.

I 13 § i lagen om statsrådet föreskrivs om statsrådets utnämningsrätt som gäller tjänster vid ministerierna samt om fördelningen av utnämningsrätten mellan statsrådets allmänna sammanträde och ministeriet. I lagens 13 § 2 mom. finns en allmän bestämmelse om statsrådets allmänna sammanträdes utnämningsrätt då det någon annanstans i lag eller i förordning föreskrivs att tillsättningen eller överföringen av en tjänst eller förordnande till en uppgift ankommer på statsrådet.

Innan lagen från 2003 upphävdes, hann man se över lagen från 1922 flera gånger och bland annat genom den lag (1120/1993) som trädde i kraft vid ingången av 1994 reformerades bestämmelserna om behörighetsfördelningen mellan statsrådets allmänna sammanträde och ministerierna liksom bestämmelserna om ordnandet av beslutanderätten vid ministerierna (RP 184/1992 rd). Som ett resultat av reformen överfördes en stor del av de ärenden som tidigare avgjordes vid det allmänna sammanträdet till ministerierna.

Målsättningen med reformen 2003 var enligt regeringens proposition (RP 270/2002 rd) att förtydliga lagstiftningen som gäller statsrådet och att avhjälpa brister i den då gällande regleringen på lagnivå. Utgångspunkten var att de viktigaste organisatoriska bestämmelserna om statsrådet samt grunderna för beslutanderätten mellan statsrådets allmänna sammanträde och ministeriet liksom inom ministeriet tydligt framgår av lagen om statsrådet. Likaledes var målsättningen att på lagnivå föreskriva om huvudpunkterna i beslutsförfarandet vid statsrådet. Målsättningen med reformen 2003 var dessutom att samordna å ena sidan förutsättningarna för en flexibel utveckling av statsrådets organisation och verksamhet, som i första hand sker genom interna beslut inom statsrådet, och å andra sidan det i samband med grundlagsreformen aktualiserade, i sista hand från rättsstatsprincipen härledda kravet att utövandet av offentlig makt ska vara baserat på lag.

I samband med att den gällande lagen om statsrådet utfärdades, såg man i sin helhet även över reglementet för statsrådet som preciserar lagen och som efter det har ändrats flera gånger. Såsom ovan konstaterats innehåller reglementet bestämmelser om ministeriernas ansvarsområden, men också bland annat om behörighetsfördelningen mellan statsrådets allmänna sammanträde och ministerierna, om beslutanderätt, om förbehållande av beslutanderätten och om utnämningssrätt av tjänstemän.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Ändring av utrikesministeriets finska namn

I 1 § 1 mom. i lagen om statsrådet föreskrivs vilka ministerier som finns i statsrådet. I bestämmelsen finns ministerierna uppräknade. Bestämmelsen uppfyller kravet i 68 § 3 mom. i grundlagen om att det högsta antalet ministerier och de allmänna grunderna för inrättande av ministerier ska fastställas genom lag. I praktiken innebär bestämmelsen att en ändring av ett ministeriums namn kräver att lagen om statsrådet ändras.

I 2 § i lagen om statsrådet föreskrivs om bemyndigande att utfärda förordning om samarbetet mellan ministerierna, om ministeriernas ansvarsområden och om fördelningen av ärendena mellan dem.

Samlade bestämmelser om ministeriernas ansvarsområden finns i reglementet för statsrådet. Bestämmelserna beskriver ministeriernas ansvarsområden på allmän nivå. De olika ministeriernas ansvarsområden beskrivs på uppgiftsnivå i de förordningar som utfärdas av statsrådet med stöd av 7 § i lagen om statsrådet.

Bestämmelser om ministeriernas namn finns sedan den 1 april 2003 i 1 § i lagen om statsrådet. Dessförinnan fanns det bestämmelser på lagnivå om statsrådets kansli, medan bestämmelser om de andra ministeriernas antal och om ministeriernas namn utfärdades på förordningsnivå i 12 § i reglementet för statsrådet. Efter det att lagen om statsrådet trädde i kraft vid ingången av april 2003 har 1 § ändrats tre gånger på grund av att ett ministeriums namn har ändrats. Vid ingången av 2008 ströks handels- och industriministeriet och arbetsministeriet och i stället fogades arbets- och näringsministeriet till bestämmelsen. År 2010 ändrades undervisningsministeriets namn till undervisnings- och kulturministeriet. Från ingången av 2014 ändrades inrikesministeriets finskspråkiga namn ”sisäasiainministeriö” till ”sisäministeriö”.

Förutom i lagen om statsrådet nämns ministerierna vid namn på lagnivå i flera uppgiftsbestämmelser i speciallagstiftningen. När riksdagen 1995 godkände reformen för ökad smidighet inom statsrådets organisation (RP 306/1994 rd) godkände den ett uttalande (RSk 14/1995 rd) om att sådana ändringar i ansvarsområdena som gäller ministeriernas lagstadgade uppgifter ska genomföras genom ändring av behöriga lagar och med hänsyn till att förvaltningen får en klar utformning och medborgarna informeras om ändringarna. När riksdagen godkände den nya grundlagen förutsatte den i sitt uttalande (RSv 262/1998 rd) att regeringen går in för en sådan lagberedningspraxis att respektive ministeriums behörighet i lagförslagen anges med hjälp av ministeriets namn och inte genom det oklara begreppet ”vederbörande ministerium”.

Riksdagen godkände den 8 november 2013 en ändring av inrikesministeriets finskspråkiga namn från ”sisäasiainministeriö” till ”sisäministeriö” i 1 § i lagen om statsrådet på så sätt att ministeriets namn inte samtidigt ändrades i alla de författningar där ministeriets namn förekom. Enligt lagens övergångsbestämmelse gäller efter det att lagen trätt i kraft det som någon annanstans föreskrivs om ”sisäasiainministeriö” ”sisäministeriö”.

Enligt 4 § 3 mom. i lagen om statsrådet har varje minister en titel som motsvarar uppgifterna. Titeln fastställs vid utnämningen till minister. Genom republikens presidents öppna brev fastställs ministerns titel och ansvarsområde.

Utnämning till tjänsteförhållande för viss tid

I 12 § i lagen om statsrådet finns en allmän bestämmelse, enligt vilken de ärenden som hör till statsrådet avgörs vid statsrådets allmänna sammanträde eller i ett ministerium. Bestämmelser om ärenden som ska avgöras vid allmänt sammanträde finns i grundlagen, i annan lag eller i statsrådsförordning. I 12 § 2 mom. i lagen om statsrådet preciseras området för de beslut som fattas vid det allmänna sammanträdet. Enligt 12 § 3 mom. avgörs andra ärenden än de som avgörs vid det allmänna sammanträdet och som hör till statsrådet i ett ministerium.

I 13 § 2 mom. i lagen om statsrådet konstateras det att om utnämning till en tjänst någon annanstans i lag eller i förordning har föreskrivits att avgöras av statsrådet, avgörs ärendet vid statsrådets allmänna sammanträde. I momentet i fråga nämns inget om att ministerierna till vissa delar har beslutanderätt, utan beslutanderätten har med stöd av ordalydelsen i lagen om statsrådet alltid enbart statsrådets allmänna sammanträde.

I 13 § 1 mom. i lagen om statsrådet har utfärdats en rätt att genom förordning av statsrådet föreskriva om fördelningen av utnämningssätt mellan statsrådets allmänna sammanträde och ministerierna när ministeriernas tjänstemän ska utnämnas med undantag för officerare som tjänstgör vid försvarsministeriet, vilka enligt grundlagen ska utnämnas av republikens president.

Enligt 6 § 1 punkten i reglementet för statsrådet som utfärdats med stöd av lagen om statsrådet handlägger och avgör statsrådets allmänna sammanträde de tjänsteutnämningar som föreskrivits att ska avgöras av statsrådet enligt lag, reglementet för statsrådet eller en annan förordning. Enligt 5 § 3 punkten i reglementet handläggs och avgörs vid statsrådets allmänna sammanträde också utnämning till ett tjänsteförhållande för viss tid som överstiger ett år, när statsrådets allmänna sammanträde är utnämmande instans beträffande motsvarande tjänst. I praktiken innebär detta att respektive ministerium avgör utnämningen till ett tjänsteförhållande för viss tid om högst ett år.

Bestämmelser om utnämning av tjänstemän finns inte bara i lagen om statsrådet, utan också i statstjänstemannalagen (750/1994). Enligt 9 § 1 mom. i statstjänstemannalagen kan en person utnämnas till tjänsteman för viss tid, om arbetets art, ett vikariat, interimistisk skötsel av uppgifter som hör till en vakant tjänst eller praktik förutsätter ett tjänsteförhållande för viss tid. Härvid utnämns tjänstemannen inte till en tjänst utan till ett tjänsteförhållande. Enligt lagen föreskrivs särskilt om den utnämmande myndigheten och utnämningssättet. Tjänstemannen ska då utnämnas för hela den tid som utgör grund för visstidsanställningen, om inte något annat beslutas av särskilda skäl (9 § 3 mom.). Avsikten med sistnämnda bestämmelse är att förbättra den rättsliga ställningen för en tjänsteman som utnämns till ett tjänsteförhållande för viss tid och främja en god förvaltning (RP 63/2007 rd, s. 3, 5 och 10). Om således som grund för utnämning till ett tjänsteförhållande för viss tid är ordnandet av temporär skötsel av en tjänst, ska en person i regel utnämnas för ett tjänsteförhållande på viss tid för så lång tid som man uppskattar det finns behov av temporär skötsel av tjänsten.

Myndigheten har prövningsrätt när det gäller att sätta igång ett ansökningsförfarande för en tjänst som blivit öppen och temporärt ordna skötseln av tjänsten. Förvaltningens rättsprinciper styr användningen av prövningsrätt. Principen om förvaltningens ändamålsbundenhet förpliktigar myndigheten att använda sin behörighet endast för det syfte som den enligt lag är definierad eller avsedd för. En myndighet får inte börja främja andra ändamål än dem som hör till

RP 131/2017 rd

dess uppgifter och som ingår i syftet för den lag som ska tillämpas i det enskilda fallet (RP 72/2002 rd, s. 60). Enligt statstjänstemannalagens förarbeten får bestämmelser om utnämning till tjänsteförhållande för viss tid inte tillämpas så att tillämpandet leder till att tjänstesystemet och anknytande rättsskyddsgarantier, till exempel behörighetsvillkor, kringgås. Om en tjänsteman anställs i tjänsteförhållande för viss tid för att ha hand om uppgifter som hör till en vakant tjänst, bör den rätta tjänstebeteckningen användas och de stipulerade behörighetsvilkoren tillämpas (FvUB 5/1994 rd, s. 5).

Enligt 20 § i statstjänstemannaförordningen (971/1994) som utfärdats med stöd av statstjänstemannalagen fattas beslut om utnämning av en person till tjänsteman i tjänsteförhållande för viss tid om högst ett år av respektive ämbetsverk. Beslut om utnämning av en person till tjänsteman i ett tjänsteförhållande för viss tid som varar över ett år av den myndighet som skulle utnämna till motsvarande tjänst. Beslut om utnämning av en person till chef för ett ämbetsverk i tjänsteförhållande för viss tid fattas dock av ministeriet. Om behörigheten att utnämna till tjänsteförhållande för viss tid kan föreskrivas särskilt på annat sätt.

Finansministeriet har gett en anvisning om principer som ska iakttas vid tjänstetillsättning (FM/2118/00.00.00/2016). I anvisningen har man strävat efter att så täckande som möjligt samla den lagstiftning och de principer som anknyter till tjänstetillsättning. Avsikten med dem är att trygga ett öppet, professionellt ansöknings- och urvalsförfarande som är opartiskt och jämställt för alla sökande, vilket innebär att de som söker tjänsterna inte ställs i sinsemellan ojämlig ställning på osakliga grunder.

I finansministeriets anvisning konstateras att beslut om utnämning av en person till chef för ett ämbetsverk i tjänsteförhållande för viss tid om högst ett år fattas av ministeriet enligt 20 § i statstjänstemannaförordningen. Om ett tjänsteförhållande för viss tid för en tjänsteman som hör till statens högsta ledning varar över ett år, är statsrådets allmänna sammanträde i regel behörigt att utnämna ämbetsverkets chef. Även i dessa situationer kan ett tjänsteförhållande för viss tid som varar över ett år bestå av antingen en utnämning som varar över ett år eller av flera utnämningar för viss tid, vilkas sammanlagda tid är över ett år. Eftersom utnämningsbehörigheten i dessa situationer växlar då tjänsteförhållandet varat över ett år, rekommenderas i anvisningen att det redan i ansökningsförfarandet för det första tjänsteförhållandet för viss tid iakttas samma principer som vid utnämning till en tjänst.

Tjänsteutnämningarna är till karaktären förvaltningsbeslut, på vilka tillämpas allmänna bestämmelser som gäller förvaltningsförfarande och förvaltningens rättsprinciper. Enligt principen om ändamålsbundenhet som hör till förvaltningens rättsprinciper ska myndigheten använda sina befogenheter enbart för syften som är godtagbara enligt lag (6 § i förvaltningslagen, 434/2003).

I praktiken har vid ministerierna, när det varit fråga om utnämning till ett tjänsteförhållande för viss tid, tillämpats statstjänstemannaförordningen, med stöd av vilken beslut om utnämning till ett tjänsteförhållande för viss tid om högst ett år fattas av respektive ämbetsverk (20 § 1 mom. i statstjänstemannaförordningen). Likaså har i dessa situationer tillämpats 5 § 3 punkten i reglementet för statsrådet, enligt vilken vid statsrådets allmänna sammanträde beslutas om utnämning till ett tjänsteförhållande för viss tid som överstiger ett år, när statsrådets allmänna sammanträde är utnämmande instans beträffande motsvarande tjänst. Således görs utnämningen i regel av det ministerium vars tjänst det är fråga om enligt dessa bestämmelser om utnämning till ett tjänsteförhållande för viss tid om högst ett år. Detta har varit konsekvent med övrig lagstiftning utan uttrycklig bestämmelse i lagen om statsrådet.

Det ska också noteras att lagen om statsrådet inte tillsvidare skiljer mellan utnämning till tjänst och till tjänsteförhållande för viss tid, utan i lagen används endast termen utnämning till tjänst.

RP 131/2017 rd

Enligt en etablerad tolkning av en tidigare gällande lag om statsrådet (78/1922) har man med stöd av lagen kunnat föreskriva om fördelningen av statsrådets och ministeriets behörighet förutom vid utnämning till tjänst också vid utnämning till tjänsteförhållande på viss tid (reglemente för statsrådet, 1522/1995).

2.2 Nuläge

Ändring av utrikesministeriets finska namn

Till utrikesministeriets ansvarsområde hör 1) utrikes- och säkerhetspolitiken, utrikespolitiskt betydelsefulla internationella ärenden samt de internationella relationerna i allmänhet, 2) biträdande vid samordningen av fördrag och andra internationella förpliktelser, 3) handelspolitiken och de handelsekonomiska relationerna, 4) biståndspolitik och utvecklingssamarbetet, 5) tillvaratagande av finländska intressen och rättigheter samt konsulära tjänster och motsvarande myndighetstjänster utomlands, 6) internationella rättskipnings- och undersökningsorgan, 7) företrädande av Finland i Europeiska unionens domstol och i överträdelseförfarandet gällande Finland i dess egenskap av medlem i Europeiska unionen, 8) Finlands utrikesrepresentation, och 9) främmande staters och internationella organisationers representation i Finland.

Till statsrådets kanslis ansvarsområde hör statsrådets och ministeriernas gemensamma förvaltnings- och sakkunnigtjänster.

Utrikesministeriets organisation är samtidigt utvecklad att stödja utförandet av ovannämnda uppgifter som en del av statsrådshelheten såväl riksomfattande som även i samarbete med andra länder. I dagligt tal har ministeriets namn på finska sedan flera år tillbaka varit ”ulkoministeriö” i stället för ”ulkoasiainministeriö”.

Det var inte möjligt 2013 att ändra utrikesministeriets namn samtidigt som inrikesministeriets finskspråkiga namn ändrades från ”sisäasiainministeriö” till ”sisäministeriö”. Utrikesministeriet fick kännedom om inrikesministeriets namnbyte så sent att det inte var möjligt för utrikesministeriet att då förbereda motsvarande ändring för egen del. Sålunda hade man heller inte hunnit förbereda sig ekonomiskt för ändringen. Dessutom visste man 2013 vid utrikesministeriet att man efter några år kommer att göra en stor ändring av den visuella profilen, i samband med vilken det vore mera ändamålsenligt att genomföra ministeriets namnändring.

I dagligt tal används det etablerade ”ulkoministeriö” om ”ulkoasiainministeriö”, liksom även titeln ”ulkoministeri” används allmänt när man talar om ”ulkoasiainministeri”. Ordet ”asiain” i mitten av namnet skrivs lätt fel, och anses inte vara i enlighet med det praktiska språkbruket. Som grund för namnändringen är dessutom att utrikesministeriets och inrikesministeriets namn ska överensstämma sinsemellan. Namnändringen och ändringen av den visuella profilen i samband med den erbjuder för sin del ett tillfälle att främja målsättningen om ett enhetligt statsråd.

Utnämning till tjänsteförhållande för viss tid

Justitiekanslern har i sitt beslut (OKV/1184/1/2014, 30.3.2016) föreslagit för statsrådets kansli och finansministeriet att överväga att ministerierna i fråga kunde se över bestämmelserna om utnämning till tjänsteförhållande för viss tid så att det föreskrivs tydligare än hittills om fördelningen av statsrådets allmänna sammanträdes och ministeriets befogenheter. Justitiekanslern har i sitt beslut även framfört att utnämningen till tjänsteförhållande för viss tid har principiell betydelse för statsrådets behörighet. När det är fråga om en tjänst som det bara finns en av i hela statsförvaltningen, kan man vid tillsättandet av tjänsten ofta anse att det är till fördel för den sökande om han eller hon har tidigare erfarenhet av att sköta tjänsten. Sett ur denna

synvinkel konstaterar justitiekanslern att man även kan motivera det att samma instans utnämner till ett tjänsteförhållande för viss tid som utnämner till motsvarande tjänst.

Såsom det anges i avsnitt 2.1 Lagstiftning och praxis, föreskrivs det om utnämningens rätten mellan statsrådets allmänna sammanträde och ministeriet i flera olika bestämmelser i lag och förordning. Vid bedömning av utnämningens rätten ska man därför beakta alla ovannämnda bestämmelser och beakta en enhetlig utnämningens praxis.

Enligt statstjänstemannalagen är utnämning till en tjänst och utnämning till ett tjänsteförhållande för viss tid juridiskt olika frågor och på dem tillämpas olika utnämningens förfaranden. Enligt statstjänstemannaförordningen, som utfärdats med stöd av den lagen, utnämner respektive ämbetsverk till ett tjänsteförhållande för viss tid om högst ett år och till motsvarande tjänst för en längre tid den myndighet som skulle utnämna till motsvarande tjänst. Behörigheten att utnämna till tjänsteförhållande för viss tid om högst ett år kan sålunda enligt statstjänstemannaförordningen vara hos en annan instans än den som utnämner till motsvarande tjänst. Ett vikariat där det t.ex. är fråga om att tillfälligt ordna skötseln av en tjänst är ofta mest ändamålsenligt att ordna så att uppgiften sköts så oavbrutet som möjligt. Utnämningen till ett tjänsteförhållande för viss tid om högst ett år är då mest naturligt att ministeriet i fråga gör. Såsom ovan konstaterats, styrs användningen av prövningens rätt även i denna situation av förvaltningens rättsprinciper, lagstiftning och anvisningar.

Om den fördelning av utnämningens rätt mellan statsrådets allmänna sammanträde och ministerierna som avses i lagen om statsrådet föreskrivs i det reglemente för statsrådet som utfärdats med stöd av lagen och i statsrådets förordningar som gäller de olika ministerierna. I reglementet finns en allmän bestämmelse om utnämning till tjänsteförhållande för viss tid. Enligt reglementet handläggs och avgörs vid statsrådets allmänna sammanträde också utnämning till ett tjänsteförhållande för viss tid som överstiger ett år, när statsrådets allmänna sammanträde är utnämmande instans beträffande motsvarande tjänst (5 § 3 punkten i reglementet för statsrådet).

Reglementet innehåller inte någon uttrycklig bestämmelse om utnämningens rätten när tjänsteförhållandet för viss tid varar högst ett år. I detta fall tillämpas bestämmelser enligt vilka ärendet avgörs vid ministeriet, om det inte har föreskrivits att det avgörs vid statsrådets allmänna sammanträde (12 § i lagen om statsrådet och 9 § i reglementet för statsrådet). Det som föreskrivs i 13 § 2 mom. i lagen om statsrådet ger inget direkt svar på om ministeriet har utnämningens rätt till ett tjänsteförhållande för viss tid när det om utnämning till tjänsten föreskrivs i en annan lag eller förordning.

Det förefaller som om bestämmelserna i statstjänstemannaförordningen och reglementet för statsrådet lämnar rum för tolkning och åtminstone i viss mån står i konflikt med bestämmelsen i 13 § 2 mom. i statstjänstemannalagen. Bestämmelserna om utnämning till tjänsteförhållande för viss tid ska av denna orsak kompletteras och förtydligas i de fall där det om statsrådets behörighet vid tjänsteutnämning föreskrivits annanstans än i lagen om statsrådet eller en förordning som utfärdats med stöd av den.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att ändra utrikesministeriets finskspråkiga namn ”ulkoasiainministeriö” till ”ulkoministeriö”, som motsvarar ministeriets etablerade namn i dagligt tal. Det föreslås inga ändringar i ministeriets namn på svenska och på andra främmande språk.

RP 131/2017 rd

I propositionen föreslås det att den finska språkdräkten i 1 § 1 mom. 2 punkten i lagen om statsrådet ändras så, att utrikesministeriets finskspråkiga namn ändras från ”ulkoasiainministeriö” till ”ulkoministeriö”. Ministeriets ansvarsområden eller uppgifter förändras inte.

I samband med beredningen av propositionen har regeringen ansett det nödvändigt att ändra utrikesministerns finskspråkiga titel från ”ulkoasiainministeri” till ”ulkoministeri”. Om riksdagen godkänner förslaget till ändring av 1 § i lagen om statsrådet föredrar statsministern ändringen av titeln vid presidentföredragningen efter det att lagändringen stadfästs.

Syftet med propositionen är också att utfärda en bestämmelse som preciserar 13 § 2 mom. i lagen om statsrådet i fråga om utnämning till ett tjänsteförhållande för viss tid, när utnämning till motsvarande tjänst ska avgöras av statsrådet. Syftet med den nya bestämmelsen i 13 § 3 mom. är att det genom förordning av statsrådet kan föreskrivas om utnämning till tjänsteförhållande för viss tid när utnämning till motsvarande tjänst ska avgöras av statsrådet. Lagens 13 § 2 mom. innehåller inte utnämning till tjänsteförhållande för viss tid som begrepp. Det nya 3 mom. täcker detta och naturligt är att det om utnämning till tjänsteförhållande för viss tid föreskrivs genom förordning av statsrådet såsom om övriga utnämningar till tjänsteförhållanden för viss tid. Med förordning av statsrådet avses gällande reglemente för statsrådet, och närmare bestämt 5 § 3 punkten.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga betydande ekonomiska konsekvenser.

Ändringen av utrikesministeriets finskspråkiga namn har ringa kostnadseffekter som främst föranleds av kostnader för beredning av lagar och andra författningar, för systemändringar, inklusive ändringar i den elektroniska tjänsten och i blanketter, då det nya namnet tas i bruk samt av kostnader för ändringar i den visuella profilen i samband med ministeriets namnändring. Kostnaderna täcks av utrikesministeriets och statsrådets kanslis omkostnad.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Den föreslagna regleringen som gäller utnämningens rätten förtydligar, preciserar och förenhetligar bestämmelserna om utnämningens rätten och undanröjer således de tolkningsoklarheter som gäller utnämningar. Man kan bedöma att detta i någon mån kommer att minska myndigheternas arbete och tvister som gäller oklara bestämmelser. Konsekvenserna blir dock troligen mycket ringa.

Enligt den övergångsbestämmelse som föreslagits i lagen gäller det som annanstans föreskrivs om utrikesministeriet (”ulkoasiainministeriö”) efter det att namnändringen trätt i kraft utrikesministeriet (”ulkoministeriö”). För närvarande föreslås inga ändringar med anledning av namnändringen i alla de författningar där utrikesministeriets finskspråkiga namn förekommer. Författningarna uppdateras således i samband med andra ändringar som görs i dem. Motsvarande lagstiftningstekniska förfarande iakttogs när inrikesministeriets finskspråkiga namn ändrades från ”sisäasiainministeriö” till ”sisäministeriö” 2014 och undervisningsministeriets namn ändrades till undervisnings- och kulturministeriet 2010.

Eftersom det så gott som årligen görs ändringar i de viktigaste författningarna inom utrikesministeriets ansvarsområde, kommer ministeriets nya finskspråkiga namn att uppdateras i dem förhållandevis snabbt. Ändringen är obetydlig i språkligt hänseende och äventyrar inte lagstiftningens förståelighet. Ändringen ger inte heller upphov till oklarheter om det behöriga

ministeriet, även om alla de lagar där utrikesministeriets finskspråkiga namn eller utrikesministerns finskspråkiga titel nämns inte omedelbart ändras. Att uppdatera författningarna i samband med andra ändringar i dem är även lagstiftningstekniskt ändamålsenligt, eftersom namnändringen endast gäller den finska språkdräkten, med undantag av författningar som utfärdats före 1983.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid statsrådets kansli. Ändringen av 1 § i lagen om statsrådet har beretts vid statsrådets kansli i samarbete med utrikesministeriet.

Man har begärt och fått utlåtande om den föreslagna ändringen av 1 § från Institutet för de inhemska språken (23.3.2017). Institutet för de inhemska språken förordar i sitt utlåtande den ändring som utrikesministeriet föreslår genom att konstatera att förkortningen av ministeriets offentliga finskspråkiga namn från ”ulkoasiainministeriö” till ”ulkoministeriö” innebär ett erkännande av den förändring som skett i språkbruket och inte förorsakar några missförstånd.

Statsrådets kansli begärde i sin begäran av den 29 juni 2017 om utlåtanden från ministerierna och justitiekanslersämbetet om regeringens utkast till proposition. Ministerierna har inget att anmärka på ändringen av utrikesministeriets namn. I utkastet som var på remiss hade ändringen som gäller utnämning till tjänsteförhållande för viss tid placerats i 13 § 2 mom. En del av ministerierna fäste uppmärksamhet vid ordalydelsen i 13 § 2 mom. i utkastet som var på remiss, men innehållsmässigt ansåg ministerierna att ärendet var motiverat och värt att understödjas. Biträdande justitiekanslern konstaterade att bemyndigande att utfärda förordning som gäller tjänsteförhållanden för viss tid ska föreskrivas att gälla hela paragrafen och placeras i ett separat moment. På grundval av utlåtandena togs i 13 § in ett nytt 3 mom. att gälla hela paragrafen och ordalydelsen granskades.

6 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Bestämmelser om ministeriernas ansvarsområden finns i 3 kap. i reglementet för statsrådet. Bestämmelserna ändras att motsvara ministeriets nya namn. På samma sätt ändras statsrådets förordning om utrikesministeriet (1171/2005) och utrikesministeriets arbetsordning (550/2010). Ändringarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter lagändringen.

Om den fördelning av utnämningsrätt mellan statsrådets allmänna sammanträde och ministerierna som avses i lagen om statsrådet föreskrivs i det reglemente för statsrådet som utfärdats med stöd av den lagen. I reglementet finns en allmän bestämmelse om utnämning till tjänsteförhållande för viss tid. Enligt reglementet handläggs och avgörs vid statsrådets allmänna sammanträde utnämning till ett tjänsteförhållande för viss tid som överstiger ett år, när statsrådets allmänna sammanträde är utnämmande instans beträffande motsvarande tjänst (5 § 3 punkten i reglementet för statsrådet).

7 Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2018.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 1 och 13 § i lagen om statsrådet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statsrådet (175/2003) den finska språkdräkten i 1 § 1 mom. 2 punkten, så-
dan den lyder i lag 305/2010, och
fogas till 13 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 88/2012, ett nytt 3 mom. som följer:

13 §

Utnämningsrätt

Genom förordning av statsrådet utfärdas det bestämmelser om behörigheten att utnämna till ett tjänsteförhållande för viss tid i fall där det föreskrivs att utnämningen till motsvarande tjänst ska avgöras av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 5 oktober 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Lagstiftningsråd Sanna Helopuro